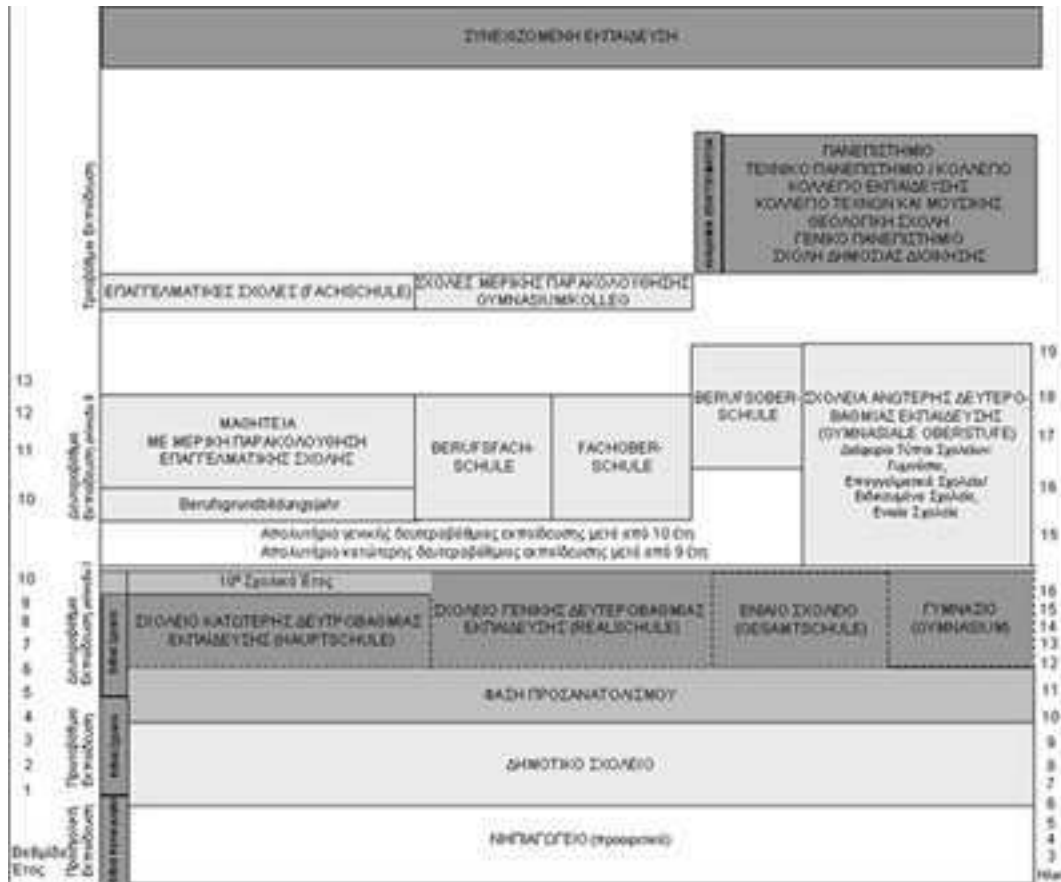

ΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

Στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, η κάθε πολιτεία (Länder) έχει την ευθύνη για τα σχολεία και τη διαχείριση του εκπαιδευτικού συστήματος, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες που ορίζονται από το σύνταγμα. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να υπάρχουν Στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, η κάθε πολιτεία (Länder) έχει την ευθύνη για τα σχολεία και τη διαχείριση του εκπαιδευτικού συστήματος, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες που ορίζονται από το σύνταγμα. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να υπάρχουν 16 εκπαιδευτικά συστήματα που διαφέρουν μεταξύ τους σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό. Μέσω της διαδικασίας της ψηφοφορίας και συμφωνίας μεταξύ των πολιτειών, στο επίπεδο του Υπουργείου Εκπαίδευσης και Τεχνών, καθορίζονται οι βασικές αρχές, που οδηγούν σε γενικά τυποποιημένα εκπαιδευτικά συστήματα αναφορικά με τη βασική δομή τους. Οι αρμοδιότητες της Ομοσπονδιακής Κυβέρνησης σαν ανώτερη αρχή περιλαμβάνουν την επαγγελματική κατάρτιση στις επιχειρήσεις και την μετα-υποχρεωτική επαγγελματική εκπαίδευση, την κατάρτιση στα επαγγέλματα υγείας, εκπαίδευσης και πρόνοιας και ορισμένα αντικείμενα των πανεπιστημιακών κανονισμών. Η φοίτηση στο σχολείο είναι υποχρεωτική για όλα τα παιδιά που διαμένουν μόνιμα στη χώρα, ανεξάρτητα από την εθνικότητά τους, για εννέα - ή σε μερικές περιπτώσεις δέκα (σε πέντε πολιτείες) - χρόνια, ενώ ακολουθεί τρία χρόνια υποχρεωτική μερική παρακολούθηση στο Berufsschule (επαγγελματικό σχολείο ανώτερης

δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης) μέχρι την ηλικία των 18 ετών. Το σχολείο είναι υποχρεωτικό από την ηλικία των έξι ετών. Οι γονείς μπορούν να επιλέξουν μεταξύ των δημόσιων σχολείων και των λίγων ιδιωτικών που λειτουργούν. Οι μαθητές που φοιτούν στα δημόσια σχολεία δεν απαιτείται να πληρώσουν δίδακτρα ή να συνεισφέρουν στο κόστος του εκπαιδευτικού υλικού. Τα Γερμανικά εκπαιδευτικά συστήματα παρέχουν μια ποικιλία τύπων εκπαίδευσης, λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορετικές ανάγκες και ενδιαφέροντα των παιδιών και των γονιών τους.

Το εκπαιδευτικό σύστημα στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας διακρίνεται στην προσχολική εκπαίδευση, πρωτοβάθμια εκπαίδευση, δευτεροβάθμια εκπαίδευση, τριτοβάθμια εκπαίδευση και συνεχιζόμενη εκπαίδευση.

Προσχολική Εκπαίδευση

Η προσχολική εκπαίδευση παρέχεται από διάφορα εκπαιδευτικά ιδρύματα σε παιδιά ηλικίας από 3 ετών. Η φοίτηση είναι προαιρετική, αλλά όλα τα παιδιά έχουν το νόμιμο δικαίωμα για θέση στο Νηπιαγωγείο. Στη Γερμανία, ο κύριος φορέας προσχολικής εκπαίδευσης είναι το Νηπιαγωγείο, το οποίο έχει ως αποστολή να ενισχύσει τα παιδιά να αναπτύξουν τις κοινωνικές και συναισθηματικές ικανότητες και δεξιότητες. Το 95% περίπου των παιδιών φοιτεί κανονικά στο Νηπιαγωγείο.

Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση

Από την ηλικία των έξι ετών όλα τα παιδιά πρέπει να φοιτήσουν στο **Δημοτικό Σχολείο (Grundschule)**, το οποίο στις περισσότερες πολιτείες διαρκεί 4 χρόνια (με εξαίρεση τις Berlin, Brandenburg όπου διαρκεί 6 χρόνια). Αποστολή του Δημοτικού Σχολείου είναι να προωθήσει ένα συστηματικό τύπο μάθησης, να ενθαρρύνει τα παιδιά με διαφορετικές μαθησιακές ανάγκες και να παρέχει τη βάση για συνεχιζόμενη εκπαίδευση και δια βίου μάθηση. Κεντρική θέση έχει η μάθηση των βασικών δεξιοτήτων όπως η ανάγνωση, γραφή και αριθμητική. Το εκπαιδευτικό περιεχόμενο, κεντρικό μέρος της εκπαιδευτικής διαδικασίας, συνήθως περιλαμβάνει βασικές γνώσεις για τα μαθήματα των Γερμανικών, μαθηματικών, Sachunterricht (μίξη βιολογίας, ιστορίας και γεωγραφίας), τεχνών, μουσικής και αθλοπαιδιών. Η μετάβαση στα δευτεροβάθμια σχολεία για την ολοκλήρωση της υποχρεωτικής εκπαίδευσης είναι διαφορετική στις πολιτείες. Οι γονείς έχουν τη δυνατότητα επιλογής του τύπου του σχολείου δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για το παιδί τους, αλλά η επιτυχής φοίτηση έχει σημαντικό ρόλο για την επιλογή του είδους του σχολείου που μπορεί να παρακολουθήσει. Τα σχολεία υποστηρίζουν τους γονείς με υποδείξεις και συμβουλές κατά τη λήψη των αποφάσεων τους.

Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Η δευτεροβάθμια εκπαίδευση διακρίνεται σε δύο επίπεδα. Στο Δευτεροβάθμιο Επίπεδο I, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας έχει σε μεγάλο βαθμό ένα γενικό τριστρωματικό εκπαιδευτικό σύστημα: Hauptschule, Realschule and Gymnasium. Το Gesamtschule, το οποίο καλύπτει και τους τρεις τύπους σχολείων υπό ενιαία στέγη και με διαφορετική οργανωτική δομή, είναι ένας

ειδικός τύπος σχολείου. Σε διάφορες πολιτείες υπάρχουν επίσης ειδικά σχολεία όπως το Orientierungsstufen (Φάση Προσανατολισμού), Middle Schools, Regelschulen (Γενικά Σχολεία), ενιαίο Hauptschule και Realschule, Werkrealschulen (δευτεροβάθμια τεχνικά σχολεία) και άλλα.

Η δευτεροβάθμια εκπαίδευση διακρίνεται σε δύο επίπεδα. Στο Δευτεροβάθμιο Επίπεδο I, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας έχει σε μεγάλο βαθμό ένα γενικό τριστρωματικό εκπαιδευτικό σύστημα: . Το Gesamtschule, το οποίο καλύπτει και τους τρεις τύπους σχολείων υπό ενιαία στέγη και με διαφορετική οργανωτική δομή, είναι ένας ειδικός τύπος σχολείου. Σε διάφορες πολιτείες υπάρχουν επίσης ειδικά σχολεία όπως το Orientierungsstufen (Φάση Προσανατολισμού), Middle Schools, Regelschulen (Γενικά Σχολεία), ενιαίο Hauptschule και Realschule, Werkrealschulen (δευτεροβάθμια τεχνικά σχολεία) και άλλα.

Το **Hauptschule** (πρώην Volksschule), που καλύπτει τα σχολικά έτη 5-9, παρέχει στους μαθητές **γενική βασική εκπαίδευση** στα μαθήματα: Γερμανικά, μία ξένη γλώσσα, μαθηματικά, φυσική / χημεία, βιολογία, γεωγραφία, ιστορία, κλπ. Για να ανταποκριθούν στις διαφορετικές ικανότητες των μαθητών, τα μαθήματα στα κύρια αντικείμενα προσαρμόζονται στις ατομικές ικανότητες των μαθητών. Οι απόφοιτοι των Hauptschule συνήθως συνεχίζουν στην επαγγελματική κατάρτιση, ενώ οι μαθητές με υψηλή βαθμολογία μπορούν επίσης να φοιτήσουν σε σχολείο ανώτερου επιπέδου πριν ή μετά την επαγγελματική τους κατάρτιση.

Στην κανονική του μορφή το **Realschule** καλύπτει τις σχολικές βαθμίδες 5-10 και παρέχει στους μαθητές **ευρύτερη γενική εκπαίδευση**. Σήμερα το Realschule είναι ποσοτικά ο πιο σημαντικός τύπος σχολείου και σχεδόν το 40% των μαθητών επιτυγχάνουν το απολυτήριο γενικής εκπαίδευσης με τη συμπλήρωση της δέκατης βαθμίδας. Το Realschule προετοιμάζει τους μαθητές για ψηλής ποιότητας επαγγελματική κατάρτιση ή το πανεπιστήμιο. Τα μαθήματα περιλαμβάνουν Γερμανικά, ξένες γλώσσες, μαθηματικά, φυσική, χημεία, βιολογία, γεωγραφία, ιστορία, πολιτική, μουσική, τέχνες, αθλοπαιδιές και θρησκευτικά. Ανάλογα με την έφεση και τις ικανότητές τους, οι μαθητές μπορούν να επιλέξουν να εμβαθύνουν σε συγκεκριμένα υποχρεωτικά μαθήματα ή να επιλέξουν νέα αντικείμενα.

Το **Gymnasium** παρέχει στους μαθητές **γενική εκπαίδευση εις βάθος** και καλύπτει τα σχολικά έτη 5 έως 13 (σε μερικές πολιτείες έως 12). Το Gymnasium έχει δύο διαφορετικές μορφές: το κανονικό Gymnasium όπου οι μαθητές μπορούν να παρακολουθήσουν όλα τα έτη 5-13 για την εισαγωγή στο Πανεπιστήμιο, και το ανώτερο επίπεδο που αρχίζει τον ενδέκατο χρόνο και προετοιμάζει τους μαθητές για το Hochschulreife είτε με έμφαση στη γενική εκπαίδευση είτε προσανατολισμένο στην επαγγελματική σταδιοδρομία όπως το **berufliche Gymnasium** που ειδικεύεται σε τομείς όπως διοίκηση επιχειρήσεων, τεχνολογίες, επιστήμες τροφίμων, κοινωνικές επιστήμες, κλπ. Στο τέλος του δέκατου έτους οι μαθητές μπορούν να συνεχίσουν στο ανώτερο επίπεδο ή να δώσουν εξετάσεις για το Mittlere Reife (απολυτήριο γενικής εκπαίδευσης).

Το **gymnasiale Oberstufe** καλύπτει τα έτη 11 έως 13 (ή 12) και μετά από μία εισαγωγική φάση διάρκειας ενός έτους διαιρείται σε εξάμηνα. Οι μαθητές

έχουν πολυάριθμες δυνατότητες να εστιάσουν σε ειδικά αντικείμενα εντός του παρεχόμενου πλαισίου μαθημάτων. Τα μαθήματα παρέχονται σε βασικό και ανώτερο επίπεδο: το βασικό επίπεδο καλύπτει τα δύο τρίτα των μαθημάτων και παρέχει τις βασικές γνώσεις και το ανώτερο επίπεδο παρέχει διδασκαλία εις βάθος που διευρύνει τη γνώση των μαθητών.

Το **Gesamtschule** περιλαμβάνει διάφορους τύπους σχολείων με στόχο να παρέχει στους μαθητές ευέλικτη μετάβαση στον κατάλληλο τύπο σχολείου ανάλογα με τις ικανότητές τους. Το Gesamtschule διακρίνεται σε δύο τύπους. Στο **συνδυαστικό τύπο** το Gesamtschule συνδυάζει τα Hauptschule, Realschule και Gymnasium εκπαιδευτικά και οργανωτικά, αλλά οι μαθητές διδάσκονται σε τάξεις που ομαδοποιούνται ανάλογα με τις διαθέσιμες ειδικεύσεις.

Στο **ενιαίο τύπο** οι μαθητές διδάσκονται ανά ηλικιακή ομάδα, ενώ από τον έβδομο χρόνο ομαδοποιούνται ανάλογα με το επίπεδο γνώσεων τους σε κατ' ελάχιστο δύο επίπεδα. Μετά από τα σχολεία που παρέχουν γενική εκπαίδευση υπάρχουν πολλές **δυνατότητες εκπαίδευσης για επαγγελματική σταδιοδρομία** που προετοιμάζουν για επαγγελματική κατάρτιση ή οδηγούν σε επαγγελματική ειδίκευση ή δευτεροβάθμιες γενικές ειδικεύσεις. Λόγω της σχετικά υψηλής ανεργίας των νέων, το επαγγελματικό σύστημα κατάρτισης έχει εκσυγχρονιστεί σε πολύ μεγάλο βαθμό τα τελευταία είκοσι χρόνια και διαθέτει μία μεγάλη ποικιλία διαφορετικών σχολείων. Μια σημαντική διάκριση των σχολείων είναι τα πλήρους φοίτησης που οι μαθητές πρέπει να παρακολουθούν κάθε μέρα και τα μερικής φοίτησης που οι μαθητές παρακολουθούν μόνο μία με δύο ημέρες* πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι στα τελευταία η παρακολούθηση είναι υποχρεωτική. Τα προπαρασκευαστικά επαγγελματικά σχολεία περιλαμβάνουν το Berufsvorbereitungsjahr (μονοετής προεπαγγελματική κατάρτιση), τη μονοετή βασική επαγγελματική κατάρτιση και το μονοετές κολέγιο κατάρτισης.

Το **Berufsvorbereitungsjahr** (προεπαγγελματική κατάρτιση) προσφέρει ένα τύπο επαγγελματικής κατάρτισης διάρκειας ενός έτους πλήρους παρακολούθησης και απευθύνεται σε νέους για τους οποίους η επαγγελματική κατάρτιση είναι υποχρεωτική αλλά δεν έχουν βρει κάποια ευκαιρία κατάρτισης ή είναι εκτός εργασίας. Οι μαθητές διευρύνουν τη γενική τους εκπαίδευση, ενθαρρύνονται να αποκτήσουν βασικές δεξιότητες, διδάσκονται τις βασικές γνώσεις για μέχρι τρεις επαγγελματικούς τομείς και βοηθούνται στον επαγγελματικό προσανατολισμό και στον προσδιορισμό του επαγγέλματος που θα ακολουθήσουν. Υπό προϋποθέσεις οι μαθητές χωρίς το Hauptschulabschluss μπορούν να αποκτήσουν αντίστοιχο πιστοποιητικό.

Το **Berufsgrundbildungsjahr** (βασική επαγγελματική κατάρτιση) παρέχεται ως μονοετές, πλήρους παρακολούθησης πρόγραμμα μαθημάτων και απευθύνεται κυρίως σε νέους που έχουν το Hauptschulabschluss. Με την έναρξη της βασικής επαγγελματικής κατάρτισης οι μαθητές πρέπει να επιλέξουν έναν επαγγελματικό τομέα από τους δώδεκα που υπάρχουν. Κατά τη διάρκεια του έτους οι μαθητές βελτιώνουν τη γενική τους εκπαίδευση και αποκτούν γνώσεις, ικανότητες και δεξιότητες σε έναν επαγγελματικό τομέα και κατά συνέπεια αποκτούν βασική επαγγελματική κατάρτιση. Μετά από σχετική

έγκριση το έτος βασικής επαγγελματικής κατάρτισης προσμετράται στην επόμενη επαγγελματική κατάρτιση.

Αναφορικά με τα **Berufsfachschulen** (επαγγελματικά κολέγια) υπάρχουν τρεις διαφορετικοί τύποι: τα επαγγελματικά κολέγια ενός έτους που λειτουργούν ως προπαρασκευαστικά των επαγγελμάτων και αποτελούν μέρος της επαγγελματικής κατάρτισης στο διττό σύστημα, τα επαγγελματικά κολέγια δύο ετών που οδηγούν στο Fachschulreife (εξομοιωμένο με το Mittlere Reife) και τα επαγγελματικά κολέγια ενός ή περισσότερων ετών που οδηγούν σε ανεξάρτητη επαγγελματική ειδίκευση.

Τα επαγγελματικά κολέγια που λειτουργούν ως **Berufsvorbereitung** (προπαρασκευαστικά επαγγελμάτων), όπως το εμπορικό επαγγελματικό κολέγιο παρέχουν μονοετή, πλήρους παρακολούθησης μαθήματα. Απευθύνονται κυρίως σε νέους που ετοιμάζονται να ακολουθήσουν τεχνική κατάρτιση και χρειάζονται να αποκτήσουν μια τυποποιημένη, εκτενή και σύγχρονη βασική επαγγελματική κατάρτιση που να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις των διαφορετικών επαγγελματικών τομέων, ενώ παράλληλα μπορούν να διευρύνουν και να αναπτύξουν τη γενική εκπαίδευσή τους. Τα επαγγελματικά κολέγια διαθέτουν δέκα επαγγελματικούς τομείς. Το διετές Berufsfachschule (επαγγελματικό σχολείο) παρέχει μαθήματα πλήρους παρακολούθησης και απευθύνεται κυρίως σε νέους που έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς εννέα χρόνια στο Hauptschule και θέλουν να αποκτήσουν το **Fachschulreife**. Οι μαθητές διδάσκονται αντικείμενα προσανατολισμένα στην επαγγελματική σταδιοδρομία ή ειδικευμένα αντικείμενα κατάρτισης σε θέση εργασίας (on-the-job) σε διάφορους τομείς (τεχνική, επαγγελματική, κοινωνική εκπαίδευση, κλπ), ενώ παράλληλα έχουν τη δυνατότητα να διευρύνουν και να αναπτύξουν τη γενική τους εκπαίδευση. Αφού ολοκληρώσουν το Berufsfachschule, ο ένας χρόνος προσμετράται στην επόμενη κατάρτισή τους αν επιλέξουν τον ίδιο επαγγελματικό τομέα, ενώ διαφορετικά προσμετράται ο μισός χρόνος. Το επίπεδο εκπαίδευσης είναι εξομοιωμένο με το Realschulabschluss και δίνει το δικαίωμα στο μαθητή να συνεχίσει την κατάρτισή του σε ένα αναγνωρισμένο επάγγελμα τυπικής κατάρτισης ή να μετακινηθεί σε ένα επαγγελματικό κολέγιο ή σχολείο, διάρκειας ενός ή περισσότερων ετών.

Το επαγγελματικά κολέγια τριετούς διάρκειας ειδικεύονται σε επαγγελματικές ειδικότητες προνοιακής και κοινωνικής εκπαίδευσης. Η κατάρτιση διεξάγεται είτε στο κολέγιο στο σύνολό της είτε σε συνδυασμό με κάποια θέση εργασίας. Η παρακολούθηση αυτής της επαγγελματικής κατάρτισης απαιτεί το Hauptschulabschluss και ένα πρόγραμμα πρώτης επαγγελματικής κατάρτισης ή εναλλακτικά το Mittlere Reife, και οδηγεί σε αναγνωρισμένη επαγγελματική ειδίκευση για σταδιοδρομία σε θέσεις εργασίας για ηλικιωμένους, φροντίδα παιδιών, κλπ. Το επαγγελματικό κολέγιο παρέχει βασική και ευρύτερη γνώση και δεξιότητες στο αντίστοιχο πεδίο για εργασία σε δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, ενώ παράλληλα οι μαθητές διευρύνουν και αναπτύσσουν τη γενική τους εκπαίδευση.

Το **Fachoberschulen** δέχεται μαθητές που έχουν ολοκληρώσει το Mittlere Schulabschluss, καλύπτει τα έτη 11 και 12 και οδηγεί στο Fachhochschulreife.

Υπάρχουν Fachoberschulen για θέματα τεχνολογίας, επιχειρήσεων, διοίκησης, διατροφής, κοινωνικά θέματα και σχεδίου. Η πρακτική κατάρτιση σε θέσεις εργασίας διεξάγεται στο ενδέκατο έτος, ενώ το δωδέκατο έτος η διδασκαλία περιλαμβάνει κυρίως Γερμανικά, κοινωνικές επιστήμες, μαθηματικά, επιστήμες και επαγγελματικά αντικείμενα. Τα Fachoberschulen λειτουργούν σε πολλές πολιτείες με σκοπό να δώσουν τη δυνατότητα στους μαθητές που έχουν ολοκληρώσει ένα πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης στο διττό σύστημα να αποκτήσουν το Hochschulreife. Το διετές, πλήρους παρακολούθησης πρόγραμμα οδηγεί στο θεματικό Hochschulreife και με την προσθήκη μιας δεύτερης ξένης γλώσσας στο γενικό Hochschulreife. Η προϋπόθεση για φοίτηση στο Fachoberschulen είναι η απόκτηση του Mittlere Schulabschluss και επιτυχής ολοκλήρωση επαγγελματικής κατάρτισης τουλάχιστον δύο χρόνων ή η επαγγελματική προϋπηρεσία τουλάχιστον πέντε χρόνων. Η

Επαγγελματική Κατάρτιση έχει σημαντικό ρόλο στο **διττό σύστημα (dual system)**. Τα δύο τρίτα σχεδόν των νέων ολοκληρώνουν ένα πρόγραμμα κατάρτισης τριών ετών, ανάλογα με το επάγγελμα που έχουν επιλέξει, με την εκπαίδευση να εναλλάσσεται μεταξύ της θέσης εργασίας στην επιχείρηση και του επαγγελματικού σχολείου. Ο σκοπός της κατάρτισης στο διττό σύστημα είναι να παρέχει ευρεία βασική επαγγελματική κατάρτιση και να μεταδώσει τις δεξιότητες και γνώσεις που είναι απαραίτητες για την άσκηση ενός επαγγέλματος μέσω ενός δομημένου προγράμματος κατάρτισης. Η υποχρεωτική, πλήρους παρακολούθησης φοίτηση στο σχολείο πρέπει να ολοκληρωθεί πριν την έναρξη της επαγγελματικής κατάρτισης, ενώ δεν υπάρχουν άλλες προϋποθέσεις όπως ένας τυπικός απολυτήριος τίτλος. Η κατάρτιση στηρίζεται σε μία ιδιωτική σύμβαση επαγγελματικής κατάρτισης μεταξύ του φορέα κατάρτισης και του καταρτιζόμενου και μία δημόσια σύμβαση με το επαγγελματικό κολέγιο. Οι νέοι καταρτίζονται για τρεις με τέσσερις μέρες στη θέση εργασίας και μία με δύο ημέρες στο επαγγελματικό κολέγιο. Η επιχείρηση αναλαμβάνει το κόστος της κατάρτισης στη θέση εργασίας και πληρώνει στον καταρτιζόμενο το επίδομα κατάρτισης, το οποίο είναι σύμφωνα με τη συλλογική σύμβαση εργασίας του συγκεκριμένου κλάδου. Βάσει των κανονισμών κατάρτισης η επιχείρηση μεταδίδει τις ειδικές και βασικές τεχνικές δεξιότητες που απαιτούνται για τη σύγχρονη άσκηση του επαγγέλματος. Η θεωρητική γνώση και δεξιότητες που αποκτήθηκαν στο επαγγελματικό σχολείο συνδυάζονται με την πρακτική εμπειρία και την εφαρμογή τους σε συγκεκριμένες θέσεις εργασίας.

Το Berufsschule είναι ένας ανεξάρτητος φορέας με ίσα δικαιώματα, που λειτουργεί σε συνεργασία με τους άλλους εμπλεκόμενους φορείς. Το επαγγελματικό σχολείο έχει ως αποστολή να παράσχει στους μαθητές γενική και επαγγελματική εκπαίδευση, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στις απαιτήσεις της επαγγελματικής κατάρτισης. Το επαγγελματικό κολέγιο εφοδιάζει τους μαθητές με βασική και ειδικευμένη επαγγελματική κατάρτιση, πρόσθετα προς τη γενική κατάρτιση που έχουν ήδη λάβει.

Στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας υπάρχουν πολλά σχολεία που δίνουν τη δυνατότητα σε εργαζόμενους να αποκτήσουν απολυτήριο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης όπως για παράδειγμα το Mittlere Reife και το

Hochschulreife. Στο πλαίσιο της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης τα **Abendgymnasien** και τα **colleges** έχουν αποκτήσει μεγάλη σπουδαιότητα. Αυτά τα ιδρύματα δίνουν τη δυνατότητα σε ενήλικες να αποκτήσουν απολυτήριο τίτλο μέχρι το Hochschulreife ενώ εργάζονται ή με πλήρη φοίτηση.

Τριτοβάθμια Εκπαίδευση

Με την αποφοίτηση από το σύστημα γενικής εκπαίδευσης που δίνει το δικαίωμα στους μαθητές να εισαχθούν στα πανεπιστήμια (Fachhochschulreife, θεματικό Hochschulreife, γενικό Hochschulreife), οι νέοι έχουν τη δυνατότητα να σπουδάσουν στα Γερμανικά κολέγια και πανεπιστήμια. Το Γερμανικό πανεπιστημιακό σύστημα βασικά αποτελείται από δύο τύπους ιδρυμάτων: τα κολέγια και τα πανεπιστήμια.

Τα **πανεπιστήμια** είναι τα παραδοσιακά ιδρύματα που παρέχουν μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση και καλύπτουν σχεδόν όλους τους γνωστούς τομείς σπουδών. Περίπου τα τρία τέταρτα των μαθητών σπουδάζουν στα πανεπιστήμια και λαμβάνουν Magister degree, Diplom degree ή Staatsexamen. Εκτός από τη διδασκαλία, η οποία είναι έντονα προσανατολισμένη στην επιστήμη, τα πανεπιστήμια έχουν εκτενή ερευνητική δραστηριότητα που τα διακρίνει από τα κολέγια, ενώ ένα ακόμη προνόμιο τους είναι το δικαίωμα χορήγησης διδακτορικού τίτλου σπουδών.

Τα **Fachhochschulen** ιδρύθηκαν στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας περίπου πριν από 40 χρόνια και δραστηριοποιούνται στην επιστημονική κατάρτιση εργαζομένων, σε ακαδημαϊκό επίπεδο. Τα Fachhochschulen προσεγγίζουν την πλευρά της εφαρμογής, συνδυάζοντας πρακτικούς όρους με την εφαρμογή της επιστημονικής γνώσης που προέρχεται από την έρευνα. Η δομή των προγραμμάτων σπουδών είναι αρκετά πιο περιορισμένη σε σύγκριση με τα πανεπιστήμια και γενικά σχετίζεται με τις δεξιότητες που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στις επιχειρήσεις. Το 40% των μαθητών σπουδάζουν σήμερα στα Fachhochschulen. Σαν αποτέλεσμα της Διαδικασίας της Bologna, το όρια μεταξύ των διαφόρων τύπων ιδρυμάτων της ανώτερης εκπαίδευσης γίνονται συνεχώς πιο δυσδιάκριτα και οι δύο τύποι ιδρυμάτων πλησιάζουν μεταξύ τους. Από το 2010 δε θα υπάρχουν διαφορές σχετικά με τα ακαδημαϊκά προσόντα: τα πανεπιστήμια και τα Fachhochschulen θα απονέμουν Bachelor και Master σύμφωνα με την ίδια διάρθρωση σπουδών.

Εκτός από τα παραδοσιακά πανεπιστήμια και τα Fachhochschulen, υπάρχουν επίσης ιδρύματα ανώτερης εκπαίδευσης ειδικού προσανατολισμού όπως τα κολέγια εκπαίδευσης δασκάλων, τα κολέγια τεχνών και μουσικής, τα Verwaltungshochschulen, κλπ..

Το **Berufsakademie** αντιπροσωπεύει έναν ειδικό τύπο ιδρύματος ανώτερης εκπαίδευσης που έλαβε πανεπιστημιακό χαρακτήρα σε ορισμένες Ομοσπονδιακές πολιτείες.

Ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας είναι το πολυσύνθετο, σε μεγάλο βαθμό νομικά ρυθμιζόμενο **σύστημα μετα-**

υποχρεωτικής εκπαίδευσης (further education system). Στη βάση των διαφόρων νόμων για την επαγγελματική κατάρτιση αναπτύχθηκε μια πληθώρα επαγγελματιών (Fortbildungsberufe), τα οποία αποτελούν μια σημαντική ευκαιρία σταδιοδρομίας για τους ειδικευμένους εργαζόμενους. Η μετα-υποχρεωτική επαγγελματική εκπαίδευση στις ειδικότητες διοίκησης επιχειρήσεων, πωλήσεων, τεχνικών και πολλών άλλων επιλέγεται από το ένα όγδοο των εργαζόμενων ως ευκαιρία πρόσθετης επαγγελματικής κατάρτισης. Τα επαγγέλματα αυτά (Fortbildungsberufe) ρυθμίζονται από την πολιτεία, είναι ανεξάρτητα των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και των επιχειρήσεων και απαιτούν προετοιμασία 600 - 2.400 ώρες, ανάλογα με τον εκπαιδευτικό τους στόχο. Η προϋπόθεση για να δώσει κανείς εξετάσεις είναι να έχει ολοκληρώσει ένα πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης και δύο με τρία χρόνια αντίστοιχης απασχόλησης. Εκτός από το Βιομηχανικό και Εμπορικό Επιμελητήριο και το Βιοτεχνικό Επιμελητήριο, προπαρασκευαστικά μαθήματα παρέχονται από τα δημόσια τεχνικά κολέγια. Τα εφόδια των επαγγελματιών Fortbildungsberufe δίνουν τη δυνατότητα απασχόλησης σε μέσο τεχνικό και διοικητικό επίπεδο των επιχειρήσεων.

Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Κατάρτιση

Ο τομέας της **συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης** είναι εντελώς ετερογενής στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και καλύπτει πλήθος διαφορετικών ευκαιριών και προσόντων. Υπάρχουν ορισμοί κανονισμού, αλλά τελικά η αγορά είναι εκείνη που αποφασίζει ποιες ευκαιρίες συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης θα διατηρηθούν και ποιες όχι, ενώ οι ομοσπονδίες εργοδοτών και εργαζομένων δεν επιθυμούν αυστηρή νομοθεσία και δομή για τη συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση.

- 1) Το Hauptschule είναι σχολείο κατώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που παρέχει βασική γενική εκπαίδευση
- 2) Το Realschule είναι σχολείο κατώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που παρέχει στους μαθητές ευρύτερη γενική εκπαίδευση και τη δυνατότητα να προχωρήσουν στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση
- 3) Το Gymnasium είναι ένας τύπος σχολείου που καλύπτει την κατώτερη και ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και παρέχει εις βάθος γενική εκπαίδευση που στοχεύει στην εισαγωγή στη γενική ανώτερη εκπαίδευση
- 4) Το Gesamtschule είναι σχολείο κατώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που παρέχει μαθήματα για διάφορες εξειδικεύσεις
- 5) Το Volksschule ήταν η ονομασία για τα Grundschule και Hauptschule
- 6) Το Gymnasiale Oberstufe είναι το ανώτερο επίπεδο του Gymnasium
- 7) Το Hauptschulabschluss είναι πιστοποιητικό κατώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που δίνει πρόσβαση σε επαγγελματικό σχολείο

8) Το Abendgynasium είναι σχολείο στο οποίο οι ενήλικες μπορούν να παρακολουθούν απογευματινά μαθήματα για να αποκτήσουν το Hauptschulabschluss.

9) Το Staatsexamen είναι ισοδύναμο του πρώτου πτυχίου, του πανεπιστημιακού τίτλου που απαιτείται για τα επαγγέλματα διδασκαλίας.

10) Το Fachhochschule είναι Πανεπιστήμιο Εφαρμοσμένων Επιστημών.

11) Το Verwaltungshochschule είναι σχολείο που συντηρείται από την Ομοσπονδία ή μία Πολιτεία και εκπαιδεύει δημοσίους υπαλλήλους σε ένα συγκεκριμένο τομέα της δημόσιας διοίκησης για σταδιοδρομία στο ανώτερο επίπεδο δημόσιων υπηρεσιών.

12) Το Berufsakademie προσφέρει τριετή προγράμματα ακαδημαϊκής κατάρτισης που συνδυάζονται με πρακτική σε επιχειρήσεις σύμφωνα με το διπλό σύστημα.

13) Τα Fortbildungsberufe είναι επαγγέλματα για τα οποία η πιστοποίηση μπορεί να γίνει μέσω της μετα-υποχρεωτικής κατάρτισης.